

Vlada Crne Gore

**PREGOVARAČKA POZICIJA CRNE GORE
ZA MEĐUVLADINU KONFERENCIJU O PRISTUPANJU CRNE GORE
EVROPSKOJ UNIJI
ZA POGLAVLJE 29 – CARINSKA UNIJA**

Podgorica, maja 2014.

I SAŽETAK PREGOVARAČKE POZICIJE

Crna Gora prihvata pravnu tekovinu Evropske unije obuhvaćenu poglavljem 29 „Carinska unija“ kakva je na snazi **21. VI 2013**, te je spremna ostvariti njeno puno sprovođenje do dana pristupanja EU.

Crna Gora ne traži prelazna razdoblja niti izuzeća za sprovođenje pravne tekovine koja je obuhvaćena ovim poglavljem.

II ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

II a) Carinsko zakonodavstvo

Opšta carinska pravila i procedure

Osnovni propisi kojima se uređuje carinski sistem su: Carinski zakon („Sl. list RCG“, br. 7/2002, 38/2002, 72/2002, 21/2003, 29/2005, 66/2006 i „Sl. list CG“, br. 21/2008 i 62/2013), Uredba za sprovođenje Carinskog zakona („Sl. list RCG“, br. 15/2003, 81/2006 i „Sl. list CG“, br. 38/2008) i Pravilnik o obliku, sadržaju, načinu podnošenja i popunjavanja carinske deklaracije i zbirne prijave („Sl. list RCG“, br. 16/2003, 43/2004, 2/2005, 14/2005 i 48/2007), kao i Zakon o carinskoj tarifi („Sl. list CG“, br. 28/12).

Carinski zakon, koji je donijela Skupština Republike Crne Gore 30. I 2002, primjenjuje se od 1. IV 2003. U cilju daljeg usklađivanja s Carinskim zakonom Zajednice i praćenjem njegovih izmjena, Carinski zakon je više puta mijenjan. Posljednje izmjene i dopune su stupile na snagu 8. I 2014. kojima je, između ostalog, izvršeno dodatno usklađivanje sa sistemom sigurnosnih mjera u smislu uvođenja obaveze prethodne najave pošiljke, propisivanjem novog instituta sigurnosne sažete deklaracije.

Carinski status roba i tranzit

Nacionalni tranzitni postupak zasnovan je na odredbama Carinskog zakona, Uredbe za sprovođenje Carinskog zakona, te odredbama Pravilnika o obliku, sadržaju, načinu podnošenja i popunjavanja carinske deklaracije i zbirne prijave.

Odredbe koje definišu nacionalni tranzitni postupak su usklađene s pravnom tekovinom Evropske unije. Nacionalni tranzitni postupak se sprovodi upotrebom jedinstvene carinske isprave (JCI) od 01. IV 2003.

Tranzitni postupak se obavlja i uz upotrebu isprava propisanih sljedećim konvencijama:

- Carinska konvencija o međunarodnom prevozu robe na osnovu karneta TIR („Sl. list SRJ – Međunarodni ugovori“, br. 9/2001);
- Konvencije o privremenom uvozu („Sl. list CG - Međunarodni ugovori“, br. 3/2008);

- Svjetske poštanske konvencije sa Završnim protokolom, Bukurešt 2004 („Sl. list CG - Međunarodni ugovori“, br. 8/2010);
- Svjetske poštanske konvencije sa Završnim protokolom, Ženeva 2008 („Sl. list CG - Međunarodni ugovori“, br. 16/2010).

Crna Gora ima status neformalnog posmatrača Zajedničke komisije Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku i Konvencije o olakšicama trgovine robom.

Od januara 2010. i uz pomoć sredstava iz IPA projekta, Uprava carina intenzivno vrši potrebne pripreme s ciljem stvaranja organizacionih, pravnih, tehničkih i kadrovskih kapaciteta, potrebnih za pristup Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku i Konvenciji o olakšicama trgovine robom, kao i za uvođenje Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema - NCTS.

Carinsko vrednovanje

Član VII Opšteg sporazuma o tarifi i trgovini – GATT 1994 i Sporazum o primjeni člana VII GATT-a Svjetske trgovinske organizacije, koji ujedno predstavljaju i osnov zakonodavstva Evropske unije o carinskom vrednovanju, u direktnoj su primjeni kroz Carinski zakon i Uredbu za sprovođenje Carinskog zakona, pa time predstavljaju osnovu za utvrđivanje carinske vrijednosti u Crnoj Gori.

Carinska klasifikacija i tarifa

Usklađivanje crnogorskih propisa koji regulišu područje carinske tarife s pravnom tekovinom Evropske unije započeto je 2005. godine. Zakon o Carinskoj tarifi, koji predstavlja osnovni propis iz ove oblasti usvojen je 2005. godine, dok je novi Zakon o Carinskoj tarifi, kojim se stavlja van snage Zakon iz 2005. sa svim njegovim amandmanima, usvojen 2012. („Sl. list CG“, br. 28/12). Na osnovu ovog Zakona donosi se Uredba o Carinskoj tarifi do kraja novembra tekuće godine za iduću kalendarsku godinu.

Donošenjem Carinskog zakona 2003. godine i Uredbe za sprovođenje Carinskog zakona, u Crnoj Gori je uspostavljen institut obavezujuće informacije o svrstavanju robe u carinsku tarifu.

Zakonska osnova za donošenje uvoznih kvota u smislu zaštitnih mjera i količinskih ograničenja sadržana je u Zakonu o spoljnoj trgovini („Sl. list RCG“, br. 28/04 i „Sl. list CG“, br. 37/07). Uvozne kvote mogu se propisati za bilo koji proizvod, kako poljoprivredni tako i industrijski. Ovlašćenje za donošenje uvoznih kvota dato je Vladi Crne Gore, ali u primjeni nema niti jedne takve kvote.

Trenutno se u Crnoj Gori primjenjuju samo tarifne kvote u okviru kojih su utvrđene snižene stope carine. Navedene tarifne kvote se primjenjuju na osnovu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i sporazuma o slobodnoj trgovini. Navedeni propisi

sadrže povlašćene tarifne kvote samo u oblasti poljoprivrednih proizvoda. U oblasti industrijskih proizvoda ne postoji niti jedna povlašćena tarifna kvota, budući da se za tim nije ukazala potreba tokom pregovora. Carinskim zakonom dato je ovlašćenje Vladi za donošenje autonomnih tarifnih kvota, ali ove odredbe do sada nisu korišćene.

Raspodjela carinskih kvota, shodno članu 19 Carinskog zakona, može se vršiti:

- u skladu s posebnim propisom, ili
- po hronološkom datumu prispjeća carinskih deklaracija.

Trenutno se u Crnoj Gori raspodjela kvota vrši po hronološkom datumu prispjeća carinskih deklaracija. Praćenje iskorišćenosti kvota u Upravi carina vrši se kroz modul – TARICG.

Pravila za preferencijalno i nepreferencijalno porijeklo

Pravila o nepreferencijalnom porijeklu propisana su Carinskim zakonom (članovi 23-27) i Uredbom za sprovođenje carinskog zakona (članovi 13-29).

Osnovna pravila za sticanje crnogorskog nepreferencijalnog porijekla su:

- u potpunosti dobijen proizvod;
- pravilo posljednje bitne obrade ili prerade. To znači da će roba u čiju je proizvodnju uključeno više od jedne zemlje steći crnogorsko nepreferencijalno porijeklo ukoliko je u Crnoj Gori prošla posljednje, bitno, ekonomski opravdano oplemenjivanje. Ovo pravilo se ne odnosi na tekstilne proizvode (odjeljak XI Carinske tarife) i jedan mali broj proizvoda, za koje su u okviru Uredbe za sprovođenje carinskog zakona uslovi za sticanje nepreferencijalnog porijekla propisani posebnim Prilozima (Prilog 4 i 5 Uredbe).

Uvjerenja o nepreferencijalnom crnogorskom porijeklu izdaje Privredna komora Crne Gore.

Carinskim zakonom (član 28) i Uredbom za sprovođenje carinskog zakona (članovi 30-67) propisana je primjena preferencijalnog porijekla robe i primjena pravila o sticanju preferencijalnog porijekla.

Crna Gora primjenjuje sljedeće sporazume o slobodnoj trgovini:

- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju;
- Sporazum CEFTA 2006;
- Sporazum sa EFTA zemljama;
- Sporazum sa Turskom;
- Sporazum sa Ruskom Federacijom;
- Sporazum sa Ukrajinom;

kao i Regionalnu konvenciju o Pan-Euro-Mediteranskim preferencijalnim pravilima o porijeklu robe.

Odredbe o preferencijalnom porijeklu koje se trenutno primjenjuju u Crnoj Gori su sadržane u protokolima o porijeklu svih gore navedenih sporazuma, kao i u Regionalnoj konvenciji o Pan-Euro-Mediteranskim preferencijalnim pravilima o porijeklu robe.

Pravila za sticanje preferencijalnog porijekla identična su u svim protokolima o porijeklu sporazuma o slobodnoj trgovini koje Crna Gora primjenjuje s državama iz pan-Euro-Mediteranske zone. Ovim je omogućena primjena bilateralne i dijagonalne kumulacije porijekla.

Uredbom za sprovođenje carinskog zakona (članovi 36-66) propisana je Opšta šema preferencijala (GSP), odnosno GSP pravila porijekla koje roba iz države korisnice mora da zadovolji da bi se kvalifikovala za preferencijalni status prilikom uvoza u Crnu Goru. Crna Gora do sada nije donijela nijednu jednostranu odluku o primjeni povlašćene carinske stope za robu porijeklom iz drugih država.

Crna Gora je država korisnica opštih sistema preferencijala dodijeljenih od strane: Japana, Norveške, Sjedinjenih Američkih Država, Ukrajine, kao i Carinske unije Ruske Federacije, Bjelorusije i Kazahstana.

Pravni osnov za izdavanje obavezujuće informacije o porijeklu robe, kao i nadležnost Uprave carina u postupku izdavanja obavezujuće informacije o porijeklu robe, propisani su Carinskim zakonom (član 12 i član 13) i Uredbom za sprovođenje carinskog zakona (članovi 5-12). Obrazac zahtjeva nije propisan, ali je propisan obrazac obavezujuće informacije o porijeklu robe (Prilog 2 Uredbe za sprovođenje carinskog zakona).

Oslobađanje od dažbina

Oslobodađanja od plaćanja carine u okviru crnogorskog carinskog sistema regulisana su Carinskim zakonom. Poslednjom izmjenom Carinskog zakona proširena je lista oslobodađanja u skladu s *Regulativom Savjeta br. 1186/2009 o uspostavljanju sistema oslobodađanja od carina u Zajednici*. Osim navedenog, Zakonom se uspostavlja pravni osnov za donošenje podzakonskog propisa koji bi bio u potpunosti usaglašen s EU standardima u pogledu vrsta i količina roba, kao i uslova za ostvarivanje povlašćenog carinskog tretmana prilikom uvoza u Crnu Goru.

Osim oslobodađanja koja su navedena u Regulativi Savjeta br. 1186/2009, Crna Gora je zbog specifičnih privrednih okolnosti zadržala jedan broj osnova za oslobodađanje od plaćanja carine koja nisu regulisana pravilima Evropske unije, i to za: robu koja se koristi za obnovu i održavanje zaštićenih spomenika kulture; robu za obavljanje muzejske, arhivske, restauratorske, književne, likovne, muzičko-scenske i filmske djelatnosti; donacije ustanovama iz kulture; robu koju kao sopstvena djela iz inostranstva unesu naučnici, književnici i umjetnici; opremu koju uvoze državni organi za obavljanje svoje djelatnosti, a koja se ne proizvodi u Crnoj Gori; opremu za preventivu i gašenje požara;

unos robe kao uloga od strane stranog investitora u skladu s posebnim zakonom; uvoz automobila koje u svrhu lične upotrebe uvoze lica s invaliditetom.

Crna Gora neposredno primjenjuje odgovarajuće odredbe više međunarodnih konvencija i sporazuma kojima se uređuje oblast oslobođenja od plaćanja carine. Međunarodni ugovori omogućavaju oslobađanje od plaćanja carine za službene potrebe diplomatsko konzularnih predstavništava i međunarodnih organizacija, kao i za realizaciju konkretnih projekata međunarodne saradnje koji su predviđeni samim ugovorima. Spisak navedenih sporazuma Crna Gora je dostavila EK nakon bilateralnog analitičkog pregleda.

Osim oslobođenja propisanih carinskim zakonodavstvom u crnogorskom pravnom sistemu oslobođenje od plaćanja carine propisano je još i Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Sl. list CG“, br. 80/10), i to za opremu koja služi za naučnoistraživačku djelatnost, a koja se dobija kao donacija iz inostranstva ili se kupuje u inostranstvu.

Bezbjednosni aspekti Carinskog zakona

Oblast upravljanja rizikom propisana je Carinskim zakonom. Odredbama člana 14 Carinskog zakona propisano je da se carinski nadzor i kontrola vrše selektivno na osnovu analize rizika u cilju utvrđivanja rizika i njegovog obima, kao i razvijanja neophodnih mjera za procjenu rizika na osnovu utvrđenih kriterijuma. Carinski organ utvrđuje okvir za upravljanje rizikom, kriterijume i prioritetne oblasti kontrole. Definicije pojmova “Rizik” i “Upravljanje rizikom” date su u članu 5 Carinskog zakona.

Posljednjim izmjenama Carinskog zakona propisana je obaveza podnošenja „Sigurnosne sažete deklaracije“. U dijelu odredbi kojima se uređuje primjena sigurnosnih mjera predmetni Zakon je u potpunosti usklađen s *Regulativom Savjeta br. 2913/92 o Carinskom zakoniku Zajednice*. Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se do kraja 2014.

U Upravi carina Crne Gore postoji izgrađen Sistem za upravljanje rizikom, koji posjeduje utvrđenu organizacionu strukturu, propisane dužnosti i odgovarajuće resurse. Sistem je uveden u martu 2007, od kada je u potpunosti integrisan u organizacionu strukturu, operacije i carinski informacioni sistem. Cilj Sistema za upravljanje rizikom je usmjeravanje resursa na kontrolu pošiljki, vozila i lica visokog rizika i istovremeno ubrzanje carinjenja za sve ostale učesnike u carinskom postupku. U 2013. je implementiran novi Elektronski sistem za analizu rizika, koji je preuzet od Uprave carina Slovenije. Ovaj sistem omogućava utvrđivanje ciljanog rizika u svim carinskim postupcima i prosljeđivanje informacija kroz crveni, žuti i zeleni kanal. Elektronski sistem za analizu rizika Uprave carina kompatibilan je za povezivanje s EU sistemom za upravljanje rizicima.

Koncept ovlašćenog privrednog subjekta je uveden izmjenama Carinskog zakona iz 2008. godine („Sl. list CG“, br. 21/08). Naime, članom 6b Carinskog zakona propisan je osnov za izdavanje odobrenja i uslovi koji moraju biti ispunjeni da bi se dobilo odobrenje za ovlašćenog privrednog subjekta. Članom 6b Carinskog zakona bio je propisan i uslov da

privredni subjekat mora ispunjavati uslove za obavljanje poslova zastupanja u carinskom postupku. Budući da ovo nije bilo u skladu s članom 5a Carinskog zakonika Zajednice, posljednjim izmjenama Carinskog zakona koje su stupile na snagu 8. I 2014. izbrisan je navedeni uslov u cilju usklađivanja ove odredbe s pravnom tekovinom EU.

Prava intelektualne svojine

Carinske mjere za zaštitu prava intelektualne svojine su u crnogorsko zakonodavstvo uvedene 2005. godine, donošenjem Uredbe o postupanju carinskog organa s robom za koju postoji osnovana sumnja da se njome povređuju prava intelektualne svojine („Sl. list RCG“, br. 25/05 i „Sl. list CG“, br. 16/08). Navedena Uredba je propisivala ovlaštenje carinskog organa da prekine carinski postupak i zadrži robu u slučaju postojanja osnovane sumnje da se uvozom, izvozom odnosno tranzitom povređuju prava intelektualne svojine.

Donošenjem Uredbe o postupanju carinskog organa s robom za koju postoji sumnja da povređuje prava intelektualne svojine („Sl. list CG“, br. 33/11 od 23. VI 2011.) izvršeno je usklađivanje s pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti i to sa: *Regulativom Savjeta br. 1383/2003 o postupanju carinskog organa s robom za koju se sumnja da povređuje određena prava intelektualne svojine i mjerama koje se preduzimaju sa robom za koju je utvrđeno da povređuje navedena prava* i *Regulativom EK br. 1172/2007 o izmjeni Regulative EK br. 1891/2004 o utvrđivanju odredbi za sprovođenje Regulative Savjeta br. 1383/2003*. Uredba je usaglašena s osnovnim principima Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualne svojine Svjetske trgovinske organizacije (TRIPS). Ovom Uredbom su propisani uslovi za preduzimanje mjera s robom za koju postoji sumnja da povređuje prava intelektualne svojine, postupak za sprovođenje tih mjera, kao i mjere za zaštitu prava intelektualne svojine koje carinski organ preduzima s robom za koju je utvrđeno da povređuje prava intelektualne svojine.

U skladu s odredbama ove Uredbe carinski organ može preduzeti mjere s robom za koju postoji sumnja da povređuje prava intelektualne svojine u svim carinskim postupcima i postupanjima i to po zahtjevu nosilaca prava i po službenoj dužnosti. Navedena Uredba pokriva zaštitu žiga, autorskih i srodnih prava, industrijskog dizajna, patenta, sertifikata o dodatnoj zaštiti, prava na zaštitu biljne sorte, oznaku porijekla ili geografsku oznaku i prava na topografiju poluprovodnika.

Uredba se ne primjenjuje na robu:

- obilježenu žigom uz odobrenje nosioca žiga, robu koja je obilježena zaštićenom oznakom porijekla ili zaštićenom geografskom oznakom, ili koja je zaštićena patentom ili sertifikatom o dodatnoj zaštiti, autorskim ili srodnim pravima ili pravom na industrijski dizajn ili pravom na topografiju poluprovodnika ili pravom na zaštitu biljne sorte i koja je izrađena uz odobrenje nosioca prava, kada se bez saglasnosti nosioca prava nađe u nekom od carinskih postupaka, uključujući i robu proizvedenu pod uslovima drugačijim od ugovorenih s nosiocem prava;

- robu nekomercijalne prirode koja se nalazi u ličnom prtljagu putnika, ako se unosi u količini i vrijednosti, koja je u skladu s carinskim propisima oslobođena od plaćanja carine i ako ne postoji sumnja da je namijenjena prometu u komercijalne svrhe.

Kulturna dobra

Kulturna dobra od značaja za Crnu Goru uživaju zaštitu na osnovu Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list CG“ br. 49/10) i Pravilnika o bližim uslovima i načinu izdavanja odobrenja za privremeno iznošenje kulturnih dobara u inostranstvo („Sl. list CG“, br. 50/13).

Zakon o zaštiti kulturnih dobara usklađen je sa sljedećim propisima Evropske unije:

- Helsinška deklaracija o političkoj dimenziji očuvanja kulturnog nasleđa u Evropi – Helsinki 1996. godine (tačka 11);
- Deklaracija o ulozi nevladinih organizacija u oblasti kulturnog nasleđa – Portorož 2001. godine;
- Preporuka o promovisanju turizma radi unapređivanja kulturnog nasleđa kao faktora održivog razvoja – Strazbur 2003. godine;
- *Regulativa Savjeta br. 116/2009 o izvozu kulturnih dobara;*
- *Direktiva Savjeta 93/7 o povraćaju kulturnih dobara nezakonito odnijetih s teritorije država članica.*

Nadzor pri prekograničnom prometu kulturnih dobara Uprava carina sprovodi na osnovu Carinskog zakona, Uredbe o Carinskoj tarifi, kao i na osnovu člana 53 Zakona o zaštiti kulturnih dobara, kao i Odluke o kontrolnoj listi za izvoz i uvoz roba.

Kontrola gotovog novca na granici

Pravni okvir za kontrolu prekograničnih transfera gotovog novca u Crnoj Gori čine:

- Zakon o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom („Sl. list RCG“, br. 45/05 i „Sl. list CG“, br. 62/08);
- Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Sl. list CG“, br. 14/07 i 14/12);
- Odluka o visini gotovog novca koji se može unositi i iznositi iz Crne Gore bez prijavljivanja („Sl. list CG“, br. 38/2010);
- Pravilnik o bližoj evidenciji o izvršenim kontrolama fizičkog unošenja i iznošenja sredstava plaćanja preko državne granice („Sl. list CG“, br. 35/2011);
- Pravilnik o načinu dostavljanja podataka o prenosu novca Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma („Sl. list CG“, br. 79/2008).

Prijava o prenosu sredstava preko državne granice podnosi se Upravi carina na mjestu prelaska granice. Crna Gora primjenjuje referentnu vrijednost od 10.000 eura (ili

ekvivalent u drugim valutama) kao prag za deklarisanje gotovog novca na granici. Propisane su novčane kazne za iznos gotovog novca preko ovog praga koji nije prijavljen.

Carinski službenici imaju ovlaštenja da sprovode kontrole i pretresaju putnike, prtljag i vozila na cijelom carinskom području, podnose prekršajne naloge i zahtjeve za pokretanje prekršajnog postupka. Carina dostavlja podatke o transferu gotovog novca Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma (UZSPNFT) i Centralnoj banci Crne Gore. Na osnovu Protokola VI SSP-a omogućena je saradnja i razmjena informacija s državama članicama Evropske unije.

U primjeni je Sporazum o saradnji USPNT i Uprave carina, koji je potpisan 21. X 2004. Ovim Sporazumom detaljno su propisana pravila operativne saradnje i razmjene informacija između dvije uprave u svrhu implementacije Zakona o sprječavanju pranja novca. Uspostavljene su procedure za komunikaciju, koordinaciju, saradnju i razmjenu podataka neophodnih za otkrivanje i sprječavanje pranja novca.

Prekursori za droge

Oblast prekursora je regulisana Zakonom o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci („Sl. list CG“, br. 83/09) i Pravilnikom o spisku supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci („Sl. list CG“, br. 58/10). Navedeni pravni propisi temelje se na:

- *Regulativi Evropskog parlamenta i Savjeta br. 273/2004 o prekursorima za droge;*
- *Regulativi Savjeta br. 111/2005 o utvrđivanju pravila za nadzor trgovine prekursorima za droge između Zajednice i trećih zemalja;*
- *Regulativi Komisije br. 1277/2005 o utvrđivanju pravila za sprovođenje Regulative Evropskog parlamenta i Savjeta br. 273/2004 i Regulative Savjeta br. 111/2005.*

Osim navedenih regulativa, odredbe ovog zakona su u saglasnosti i sa: odredbama Jedinstvene konvencije UN o opojnim drogama iz 1961. godine; odredbama Konvencije UN o psihotropnim supstancama iz 1971. godine; odredbama Konvencije UN protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci iz 1988. godine.

U cilju blagovremenog preduzimanja mjera radi spječavanja zloupotrebe prekursora za proizvodnju opojnih droga i psihotropnih supstanci, ovim zakonom se uređuje: sistem praćenja i kontrole proizvodnje i prometa prekursora od proizvođača do krajnjeg korisnika; uvoz, izvoz, tranzit i prevoz; nadzor nad primjenom zakona i kaznene odredbe.

Za donošenje propisa koji regulišu oblast prekursora nadležno je Ministarstvo zdravlja, a nadzor nad sprovođenjem Ministarstvo vrši preko zdravstvene i sanitarne inspekcije. Za izdavanje dozvola za proizvodnju i promet, uvoz, izvoz, tranzit i prevoz prekursora koji su otrovi nadležno je Ministarstvo. Ukoliko se radi o prekursorima prve kategorije koji predstavljaju farmakološki aktivne supstance koje se koriste za proizvodnju lijekova, za izdavanje dozvole nadležna je Agencija za lijekove i medicinska sredstva.

Nadzor pri spoljnotrgovinskom prometu prekursora Uprava carina sprovodi na osnovu Carinskog zakona, Zakona o carinskoj službi i Uredbe za sprovođenje carinskog zakona, kao i na osnovu Zakona o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci i Odluke o kontrolnoj listi za uvoz i izvoz robe.

Međusobna administrativna pomoć i međunarodna carinska saradnja

Crna Gora je članica Svjetske carinske organizacije i Svjetske trgovinske organizacije. Crna Gora je ugovorna strana brojnih međunarodnih konvencija, među kojima su: Carinska konvencija o međunarodnom prevozu robe na osnovu Karneta TIR; Konvencija o harmonizaciji graničnih kontrola robe („Sl. list SFRJ, Međunarodni ugovori“, br. 4/85); Konvencija o harmonizovanom sistemu naziva i šifarskih oznaka robe („Sl. list SFRJ, Međunarodni ugovori“ br. 6/87); Konvencija o pojednostavljenju i usklađivanju carinskih postupaka - revidirana Kjoto Konvencija („Sl. list CG, Međunarodni ugovori“, br. 1/2008) i Konvencija o privremenom uvozu.

Shodno Odluci o proglašenju nezavisnosti Republike Crne Gore („Sl. list RCG“, br. 36/2006) Crna Gora je preuzela i primjenjuje međunarodne ugovore i sporazume koje je zaključila i kojim je pristupila državna zajednica Srbija i Crna Gora, a koji se odnose na Crnu Goru i koji su u saglasnosti s njenim pravnim poretkom. To su sporazumi o carinskoj saradnji s vladama: Italije, Poljske, Francuske, Austrije, Njemačke, Grčke, Rumunije, Slovenije, Mađarske, Slovačke i Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu značaj međunarodne saradnje između carinskih službi u kontroli trgovinskih tokova i u borbi protiv carinskih zloupotreba i nezakonitih aktivnosti, Vlada Crne Gore je potpisala sporazume o uzajamnoj administrativnoj pomoći i saradnji u carinskim pitanjima sa: Hrvatskom, Albanijom, Iranom, Slovenijom, Moldavijom, Ukrajinom, Kosovom, Srbijom, Makedonijom i Turskom.

Crna Gora ostvaruje međunarodnu carinsku saradnju s državama članicama Evropske unije u skladu s Protokolom 6 SSP-a (Protokol o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima). Saradnja se ostvaruje i u okviru Sporazuma o izmjeni i pristupanju Centralno evropskom sporazumu o slobodnoj trgovini – CEFTA 2006, u skladu s Aneksom 5 o međusobnoj administrativnoj saradnji u carinskim pitanjima.

Od aprila 2012. godine Crna Gora aktivno učestvuje u Programu Evropske unije „Customs 2013“. Ovo aktivno učešće će se nastaviti u programu „Customs 2020“.

Crna Gora saraduje s OLAF-om i međunarodnim organizacijama kao što su MARINFO i SELEC. U 2012. Uprava carina je učestvovala u trinaest zajedničkih međunarodnih carinskih operacija. Razmjena podataka u okviru Projekta SEED (Sistematska elektronska razmjena podataka) sprovodi se sa Srbijom, Bosnom i Hercegovinom, Kosovom i Albanijom. Potpisan je i Memorandum o razumijevanju s Carinskom agencijom Italije o razmjeni podataka između carinarnica Bar i Bari.

Uprava carina je zaključila sporazume o saradnji s Upravom policije, Poreskom upravom, Upravom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Upravom za antikorupcijsku inicijativu, Upravom za lijekove i medicinska sredstva, Agencijom za zaštitu životne sredine i Tržišnom inspekcijom. Takođe, potpisan je i Sporazum o formiranju zajedničkog istražnog tima pri kancelariji istražnog tužioca kao i Sporazum za unaprijeđenje saradnje u oblasti suzbijanja kriminala (ILECUS).

II b) Administrativni i operativni kapaciteti

Organizacija Uprave

Uprava carina je organ u sastavu Ministarstva finansija. Koncept „organa u sastavu ministarstva“, kao osnovnog pravila za institucionalno pozicioniranje drugih organa uprave uspostavljen je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj upravi („Sl. list RCG“, br. 38/03 i „Sl. list CG“ br. 22/08 i 42/11).

Unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Upravi carina utvrđena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva finansija, kojim su u okviru Uprave carina utvrđene unutrašnje organizacione jedinice: četiri sektora, četiri odjeljenja i četiri Područne jedinice (carinarnice Podgorica, Bar, Kotor i Bijelo Polje).

Navedenim Pravilnikom, koji je stupio na snagu 1. VII 2013. sistematizovano je 606 izvršilaca i u skladu s važećim zakonodavnim okvirom izvršena je reorganizacija carinske službe uz izuzimanje pojedinih poslova logističkog karaktera na nivo Ministarstva finansija, te istovremeno na drugačiji način pozicionirane pojedine organizacione jedinice, i formirane nove organizacione jedinice kao što su: Grupa za tranzitni postupak i NCTS (Novi kompjuterizovani carinski sistem), Grupa za laboratoriju, Odjeljenje za međunarodnu carinsku saradnju i evropske integracije, Odjeljenje za razvoj, Odjeljenje za carinsku reviziju i Grupa za operativno - tehničke poslove. U Upravi carina se u radnom odnosu nalazi 531 službenik i namještenik¹.

Uprava carina, shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, ima 12 unutrašnjih ispostava i 28 graničnih prelaza (od čega su dva za međunarodni vazdušni saobraćaj, sedam za međunarodni pomorski saobraćaj, dva za međunarodni željeznički saobraćaj, jedan za poštanski saobraćaj, jedan za jezerski saobraćaj i petnaest za međunarodni drumski saobraćaj).

Usvojena je „Poslovna strategija Uprave carina Crne Gore 2013-2015“, kojom se definiše vizija i misija Uprave carina, kao i strateški ciljevi za period 2013-2015. U cilju podrške implementaciji ove Strategije izrađen je Akcioni plan (Aneks A) koji je sastavni dio Strategije i definiše konkretne aktivnosti, odgovorne organizacione jedinice i rokove.

¹ Razlika u trenutnom broju službenika (531) u odnosu na period održavanja bilateralnog analitičkog pregleda (546) nastala je iz razloga što je za određeni broj službenika prestao radni odnos po raznim osnovima: zbog odlaska u invalidsku penziju, zbog odlaska u starosnu penziju, na osnovu sporazuma o prestanku radnog odnosa i zbog isteka roka na koji su bili primljeni u radni odnos.

Od početka 2013. do danas za službenike UC organizovano je oko 220 seminara, obuka, radionica i stručnih sastanaka, u Crnoj Gori i inostranstvu, na sljedeće teme: unapređenje znanja i vještina iz oblasti rukovođenja; integrisano upravljanje granicom; unapređenje funkcionalnosti u standardnim carinskim postupcima; sprovođenje carinskih mjera za zaštitu prava intelektualne svojine i granične procedure; suzbijanje krijumčarenja; borba protiv korupcije; primjena etičkog kodeksa. U navedenim obukama učešće je uzelo 917 službenika Uprave carina.

U julu 2013. je donijeta Strategija upravljanja ljudskim resursima za period 2013-2015. s jasno postavljenom vizijom, misijom, utvrđenim ciljevima i mjerama, dok je Strategija obuka usvojena u februaru 2011.

U cilju jačanja integriteta službe i zaposlenih u ovom državnom organu utvrđeni su etički standardi i pravila ponašanja državnih službenika i namještenika. Na osnovu Etičkog kodeksa državnih službenika i namještenika („Sl. list CG“, br. 20/12), donijet je Etički kodeks carinskih službenika i namještenika čija primjena je počela 1. I 2013. Formiran je Etički odbor zadužen za praćenje i uspješnu implementaciju Kodeksa i imenovani povjerenici za etiku u carinarnicama. Takođe, organizovane su obuke za carinske službenike u svim carinarnicama u Crnoj Gori, čime je završen i ciklus specifičnog Programa obuke Uprave carina.

Kompjuterizacija

Crna Gora je 2003. godine razvila sopstveni Carinski informacioni sistem koji se neprekidno usavršava. Sistem je od početka raspoloživ 24 sata za sve dane u godini i svi podaci s transakcionog sistema se čuvaju u centralizovanoj bazi podataka, a dostupni su uz sistem autorizacije preko Modula za izvještavanje UC.

Carinski informacioni sistem Uprave carina (CIS UC) podržava skoro kompletan dio poslovnih procesa Carinske uprave koji omogućavaju korisnicima jedinstven pristup svim uslugama sistema u realnom vremenu, i omogućuje razmjenu podataka sa spoljnim korisnicima Uprave carina. Dalji razvoj CIS UC je usmjeren na razvoj informacionih rješenja za ATA karnete, podnošenje deklaracija u željezničkom saobraćaju, dalje prilagođavanje za potpuno elektronsko podnošenje jedinstvene carinske isprave (JCI). Planiraju se i pokreću postupci za nabavku aplikativnih rješenja shodno aktuelnoj Poslovnoj strategiji, akcionim planovima za njenu implementaciju i IT strategiji koja već sada uključuje planove za interoperabilnost i interkonektivnost informacionih sistema. Uporedo s navedenim, vrši se i modernizacija i prilagođavanje postojećih rješenja.

CIS UC u osnovi čine tri veće cjeline:

- Telekomunikaciona mreža;
- Centralizovani aplikativni nivo s centralizovanom bazom;

- Računarska infrastruktura.

Uprava carina u razvoju informacionog sistema teži da bude servisno orjentisana i osnovne nadogradnje rade spoljni (outsourceeding) partneri na osnovu sklopljenih ugovora s dobavljačima navedenih usluga. Dobavljači se biraju u skladu s procedurama koje su regulisane propisima o javnim nabavkama. UC je orjentisana na projektno vođenje budućih rješenja CIS-a i uvođenje standarda po pitanju bezbjednosti i sigurnosti sistema. Ovakava koncepcija od samog početka omogućava UC da neke svoje resurse stavi na raspolaganje i drugim državnim institucijama i agencijama. CIS je trenutno povezan s više državnih institucija, a najznačajnije su Poreska uprava, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Centralna banka i Državni trezor.

Konstatno se vrši nadogradnja CIS UC i ciljevi se definišu shodno dosadašnjoj IT strategiji kojom je obuhvaćen veći dio poslovnih procesa neophodnih za sprovođenje carinskih aktivnosti u realnom vremenu. Uprava carina je vlasnik cjelokupnog hardvera i sistemskog softvera instaliranog na njenim lokacijama, kao i vlasnik izvornog programskog koda, koji su dobavljači usluga izradili za potrebe UC.

III USKLAĐIVANJE ZAKONODAVNOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA S PRAVNOM TEKOVINOM EU

Zakonodavstvo Crne Gore u velikoj je mjeri usklađeno s pravnom tekovinom EU u području Carinske unije. Treba imati u vidu da u pojedinim oblastima nije moguća potpuna usklađenost do sticanja punopravnog članstva u EU i to zbog određenih specifičnosti Carinske unije.

Postojeće razlike između crnogorskog zakonodavstva i pravne tekovine EU koje su utvrđene tokom procesa analitičkog pregleda nisu tolike da bi predstavljale prepreku u ostvarivanju potpune primjene pravne tekovine od prvog dana članstva Crne Gore u Evropskoj uniji.

Crna Gora će, u cilju postizanja pune i efikasnije primjene pravne tekovine nastaviti s daljim usklađivanjem zakonodavstva i jačanjem administrativnih i IT kapaciteta u ovoj oblasti. Aktivnosti i mjere koje Crna Gora u tom smislu planira preduzeti opisane su u nastavku Pregovaračke pozicije.

III a) Carinsko zakonodavstvo

Opšta carinska pravila i procedure

Carinski propisi su u velikoj mjeri usklađeni s pravnom tekovinom EU. Međutim, potrebno je dalje usklađivanje Carinskog zakona, Uredbe za sprovođenje Carinskog zakona i Pravilnika o obliku, sadržaju, načinu podnošenja i popunjavanja carinske deklaracije i zbirne prijave s pravnom tekovinom i standardima EU.

Do kraja 2014. Crna Gora će:

- izmijeniti Uredbu za sprovođenje Carinskog zakona, u cilju daljeg usklađivanja s odredbama *Regulative Evropske komisije br. 2454/93 o utvrđivanju odredbi za sprovođenje Regulative Savjeta br. 2913/92 o Carinskom zakoniku Zajednice*, u dijelu koji se odnosi na uslove koje treba da ispuni privredni subjekt da bi mogao da koristi pojednostavljene postupke. Navedeni propis dopuniće se odredbama koje će regulisati primjenu sigurnosne sažete deklaracije i upravljanje kvotama. Takođe, izvršiće se izmjene odredbi koje se tiču vrste obezbjeđenja carinskog duga, utvrđivanja visine obezbjeđenja, uslova i mogućnosti za smanjen iznos obezbjeđenja u slučaju zajedničkog obezbjeđenja, mogućnosti oslobođenja od polaganja obezbjeđenja i ostale forme obezbjeđenja osim polaganja depozita i bankarske garancije poslovne banke;
- donijeti novi Pravilnik o obliku, sadržaju, načinu podnošenja i popunjavanja carinske deklaracije i zbirne prijave, kako bi se izvršilo dalje usklađivanje s odredbama *Regulative EK br. 2454/93 u pogledu načina podnošenja, oblika jedinstvene carinske isprave i podataka i šifara koje ona sadrži*.

Do kraja 2016, izmjenama Carinskog zakona, uskladiće se odredbe koje se odnose na:

- preciziranje rokova knjiženja i plaćanja carinskog duga;
- slučajeve neknjiženja carinskog duga (iznos niži od određenog iznosa i usljed greške carinskog organa);
- postupke koji se koriste kod odobrenja odlaganja plaćanja carinskog duga kao i računanje roka odlaganja (smanjenje roka);
- suspendovanje roka u komunikaciji s dužnikom u slučaju podnošenja žalbe.

Odredbe koje se tiču carinskog duga (nastanak, osiguranje, naplata, gašenje i povraćaj i otpis) najvećim dijelom su usklađene s odredbama pravne tekovine EU.

Članom 18 Zakona o slobodnim zonama („Sl. list RCG“, br. 42/04 i „Sl. list CG“, br. 11/07 i 76/08) propisano je da se za robu unesenu u slobodnu zonu i skladište upotrijebljenu ili potrošenu u skladu s ovim zakonom ne plaća carina, carinske dažbine i porez na dodatu vrijednost, što nije u potpunosti usklađeno s pravnom tekovinom. Do kraja 2014. godine Vlada će utvrditi Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnim zonama, kojim će izvršiti usaglašavanje odredbi člana 18 s pravnom tekovinom EU.

Carinski status roba i tranzit

Izmjenama Carinskog zakona i Uredbe za sprovođenje Carinskog zakona, planiranim do kraja 2016, uskladiće se:

- odredbe koje se odnose na stavljanje izvozno ocarinjenje robe u tranzitni postupak;
- odredbe kojima se reguliše tranzit domaće robe preko carinskog područja treće države, unosa domaće robe ili vraćanja u drugi dio carinskog područja ili stavljanja domaće robe u carinski postupak (uvođenje T2L isprave i odgovarajućeg postupka);

- odredbe koje se odnose na sistem obezbjeđenja u tranzitnom postupku (oblici obezbjeđenja, uslovi i mogućnosti za smanjen iznos obezbjeđenja u slučaju zajedničkog obezbjeđenja i mogućnost oslobođenja od polaganja obezbjeđenja);
- odredbe kojima se reguliše spoljni tranzit (upotreba pojedinačne garancije, formalnosti kod polazne, usputne i odredišne carinarnice, postupak urgencija);
- odredbe vezane za pojednostavljenja u tranzitnom postupku (upotreba zajedničkog obezbjeđenja i oslobođenje od polaganja instrumenta obezbjeđenja, upotreba posebne vrste obilježja, primjena pojednostavljenih postupaka u odnosu na vrstu saobraćaja, status ovlašćenog primaoca i pošiljaoca, oslobođenje od upotreba puta tranzita robe);
- odredbe kojima se reguliše postupak s TIR i ATA karnetima;
- odredbe kojima se reguliše postupak na osnovu obrasca 302;
- odredbe kojima se reguliše prevoz robe poštom (postupak sa stranom i domaćom robom).

Navedene izmjene će omogućiti primjenu Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku na nacionalnom nivou do kraja 2017. godine. Crna Gora će pomenutu Konvenciju ratifikovati do kraja 2019. godine, kada budu ispunjeni svi uslovi za njenu primjenu. U cilju ispunjavanja uslova u vezi s primjenom ove Konvencije, Crna Gora će 2017. godine izvršiti testiranje NCTS softvera na nacionalnim nivou, u toku 2018. testiranje na međunarodnom nivou, dok se planira da Crna Gora 2019. pristupi Konvenciji. Rezultat primjene NCTS-a u Crnoj Gori biće usklađenost tranzitnog postupka s tranzitnim postupkom država potpisnica Konvencije o zajedničkom tranzitu, čime će se olakšati prekogranični promet robe, smanjiti troškovi tranzitnog postupka, a samim tim i stvoriti uslovi za bolji plasman crnogorskih proizvoda i veću konkurentnost crnogorske privrede.

Pored navedenog, Crna Gora će do kraja 2019. godine realizovati sve potrebne aktivnosti u cilju pristupanja Konvenciji o olakšicama trgovine robom (SAD Konvencija).

Odredbama člana 185 stav 1 Carinskog zakona je propisano da „domaća roba koja je bila izvezena iz carinskog područja i koja se u roku od tri godine vraća u carinsko područje i stavlja u slobodan promet, na zahtjev podnosioca deklaracije, biće oslobođena od plaćanja carine“.

Navedeni član je u potpunosti usklađen s članom 185 Regulative Savjeta br. 2913/92, jer roba crnogorskog porijekla koja je izvezena a koja se vraća na carinsko područje Crne Gore u roku od tri godine, ne koristi prednosti preferencijalnog tretmana, već se od plaćanja carine oslobađa na osnovu člana 185 Carinskog zakona.

Carinsko vrednovanje

Do dana pristupanja EU Crna Gora će potpuno uskladiti odredbe kojima su regulisani metodi za utvrđivanje carinske vrijednosti, kao i odredbe o deklaraciji o carinskoj

vrijednosti. Danom pristupanja EU, Crna Gora će početi primjenjivati odredbe o pojednostavljenom postupku vrednovanja lako kvarljive robe.

Carinska klasifikacija i tarifa

Do kraja 2014. izmjenom Uredbe za sprovođenje carinskog zakona izvršiće se usklađivanje odredbi koje se odnose na upravljanje tarifnim kvotama koje se odobravaju po hronološkom redu prispjeća carinskih deklaracija s odredbama 308a, 308b i 308c Regulative EK br. 2454/93.

Izmjenama Zakona o Carinskoj tarifi, koje su planirane za 2016, propisaće se pravni osnov za objavljivanje u „Službenom listu Crne Gore“ odluka o svrstavanju koje je usvojila Evropska komisija i odluka o svrstavanju koje donosi Komitet Harmonizovanog sistema.

Crnogorski carinski propisi ne predviđaju izvozne carinske dažbine.

Danom pristupanja Evropskoj uniji Crna Gora će neposredno primijeniti pravnu tekovinu u oblasti tarife, i to: tarifne mjere (MFN stope carine, povlašćene carinske stope, izuzeća od plaćanja carina, tarifne kvote i plafone, kao i povlašćeni tarifni tretman vezan za prirodu robe); mjere vezane za sprovođenje zajedničke poljoprivredne politike; mjere vezane za sprovođenje trgovinske politike; mjere koje se odnose na ograničenja u trgovini robom; i mjere koje se odnose na prikupljanje statističkih podataka. Sprovođenje navedenih mjera biće omogućeno uspostavljanjem interoperabilnosti i interkonektivnosti.

Kroz projekte kojima će se postići interkonektivnost i interoperabilnost, Uprava carina radi na uspostavljanju Integrisane tarife Zajednice (eng. TARIC), Sistema za upravljanje kvotama (Quota 2), Sistema za nadzor (Surveillance 2) i drugih podsistema u okviru Integrisanog sistema za upravljanje tarifom (eng. ITMS). Početak primjene navedenih sistema biće omogućen danom pristupanja Evropskoj uniji. Uprava carina će raditi na nadogradnji postojećeg TARICG rješenja najnovijim verzijama aplikacija sa svim funkcionalnostima koje postoje u Integrisanoj tarifi Evropske unije.

Pravila za preferencijalno i nepreferencijalno porijeklo

Do kraja 2014. Crna Gora će izmijeniti odredbe o nepreferencijalnom porijeklu propisane Uredbom za sprovođenje carinskog zakona (članovi 13-29) i u potpunosti ih uskladiti s odredbama Regulative Komisije br. 2454/93 (članovi 35-54). Navedenim izmjenama će se izvršiti potpuno usklađivanje s prilogima 9, 10 i 11 Regulative EK br. 2454/93.

Do kraja 2016. Crna Gora će izmijeniti odredbu o nepreferencijalnom porijeklu propisanu Carinskim zakonom (tzv. negativnu listu sticanja nepreferencijalnog porijekla) i uskladiti je s članom 24 Regulative Savjeta 2913/92.

Danom pristupanja EU Crna Gora će primjenjivati:

- odredbe članova 55-65 Regulative EK br. 2454/93;
- odredbe o preferencijalnom porijeklu koje su sastavni dio pravnog poretka EU, a kojima se utvrđuje Opšta šema preferencijala - GSP (članovi 66-97w Regulative Evropske komisije br. 2454/93) i Autonomne trgovinske mjere - ATM (članovi 97x-123 Regulative EK br. 2454/93).

U skladu s crnogorskim carinskim zakonodavstvom, ne postoji obaveza podnošenja Uvjerenja o porijeklu za dokazivanje nepreferencijalnog porijekla uvezene robe, ali nepreferencijalno porijeklo robe mora biti deklarirano u deklaraciji za stavljanje robe u slobodan promet, uz odgovornost deklaranta. U skladu s propisima, nepreferencijalno porijeklo se primjenjuje u svrhu primjene instrumenata trgovinske zaštite, količinskih ograničenja i dr.

Vlada Crne Gore, primjenom odredbi Zakona o spoljnoj trgovini koje se odnose na uvođenje trgovinskih zaštitnih instrumenata (antidampiške i kompezatorne carine, količinska ograničenja i dr.), a u skladu s članom 21 stav 4 Uredbe za sprovođenje carinskog zakona, do sada nije utvrđivala vrste roba kod čijeg uvoza treba podnijeti potvrdu o porijeklu, te stoga Uprava carina nije do sada bila u situaciji da kontroliše nepreferencijalno porijeklo.

Međutim, ukoliko bi nadležni organi CG donijeli odluku o primjeni neke od navedenih mjera trgovinske politike, Uprava carina bi, u skladu s propisima, kontrolisala nepreferencijalno porijeklo na osnovu uvjerenja o nepreferencijalnom porijeklu koja izdaju nadležni organi države izvoznice.

Crna Gora će, pored usklađivanja zakonodavstva s pravnom tekovinom EU u oblasti nepreferencijalnog porijekla, osigurati pravilnu primjenu pravne tekovine kroz dalje ukupno jačanje administrativnih kapaciteta i dalju edukaciju službenika Uprave carina u oblasti nepreferencijalnog porijekla robe.

Danom pristupanja EU Crna Gora će preuzeti i sporazume koji trenutno nisu primjenjivi u Crnoj Gori i osigurati pravilnu primjenu pravne tekovine kroz dalje ukupno jačanje administrativnih kapaciteta i dalju edukaciju službenika Uprave carina.

Oslobađanje od dažbina

Do kraja 2014. Crna Gora će donijeti novu Uredbu o postupku ostvarivanja prava na oslobođenje od plaćanja carine, kojom će se detaljno urediti uslovi i postupak za ostvarivanje prava na oslobođenje od plaćanja carine, kao i ograničenja u pogledu raspolaganja robom, odnosno predmetima oslobođenim od plaćanja carine. Navedena Uredba će obuhvatiti sva oslobođenja koja su propisana Regulativom Savjeta br. 1186/2009.

Do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, primjenjivaće se odredbe Carinskog zakona i Uredbe o postupku ostvarivanja prava na oslobođenje od plaćanja carine koje uređuju oslobođenja od plaćanja carine pri uvozu:

- opreme za preventivu i gašenje požara;
- opreme koju uvoze državni organi za svoje potrebe;
- roba koje se koriste za obnovu i održavanje zaštićenih spomenika kulture;
- roba za obavljanje muzejske, arhivske, restauratorske, književne, oblasti likovne, muzičko-scenske i filmske djelatnosti;
- donacija ustanovama iz kulture;
- roba koje kao sopstvena djela iz inostranstva unesu naučnici, književnici i umjetnici;
- roba unesenih u Crnu Goru kao investicija od strane stranih investitora;
- automobila koje u svrhu lične upotrebe uvoze lica sa invaliditetom.

Danom pristupanja navedene odredbe će se prestati primjenjivati.

Kako se u Evropskoj uniji kao propis u vezi carinskih oslobođenja primjenjuje isključivo Regulativa Savjeta br. 1186/2009, odredbe o oslobođenjima od plaćanja carine tretirane propisima izvan carinskog zakonodavstva Crne Gore prestaće se primjenjivati najkasnije do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Bezbednosni aspekti Carinskog zakona

Carinski zakon definiše da se carinski nadzor i kontrola sprovede selektivno na osnovu analize rizika.

Posljednjim izmjenama Carinskog zakona od 31. XII 2013. uvedena je „Sigurnosna sažeta deklaracija“, dok će se podzakonski akti za njegovo sprovođenje donijeti do kraja 2014. Ovim aktima će se precizno definisati primjena odredbi Carinskog zakona koje se odnose na podnošenje „Sigurnosne sažete deklaracije“ (bliži sadržaj i obrazac sigurnosne sažete deklaracije, rokove u kojima se, prije unošenja ili iznošenja robe iz carinskog područja Crne Gore, podnosi sigurnosna sažeta deklaracija itd).

Kako bi se omogućila primjena instituta ovlašćenog privrednog subjekta u praksi, potrebno je donijeti podzakonski propis kojim će se propisati uslovi i postupak za odobravanje statusa ovlašćenog privrednog subjekta u skladu s Regulativom EK br. 2454/93. Planirano je da se do kraja 2014. godine donese navedeni podzakonski propis.

Crna Gora će razvijati sisteme za informacionu podršku NCTS kako je prikazano u dijelu koji se odnosi na Carinski status roba i tranzit, dok će uporedo razvijati sisteme za kontrolu uvoza i izvoza (ICS i ECS). Uprava carina će intenzivno raditi na pripremi informacionog sistema i jačanju kapaciteta sistema za upravljanje rizikom, s ciljem da do dana pristupanja EU potpuno primijeni pravnu tekovinu Evropske unije u oblasti upravljanja rizikom.

Uprava carina će unaprijediti saradnju s biznis okruženjem u cilju dobijanja informacija prije dolaska robe na osnovu Memoranduma o razumijevanju i drugih informacija za potrebe sistema za upravljanje rizikom. Unaprijediće se saradnja i razmjena informacija s drugim državnim organima, s naglaskom na elektronsko povezivanje baza podataka. Aktivno će se koristiti i razvijati regionalni SEED sistem. Takođe, Uprava carina će kontinuirano unapređivati regionalnu i širu međunarodnu saradnju u oblasti upravljanja rizikom.

Prava intelektualne svojine

Carinsko zakonodavstvo u ovoj oblasti je u velikoj mjeri usklađeno ali je potrebno dalje usklađivanje s pravnom tekovinom EU, s obzirom na činjenicu da se nova *Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta br. 608/2013 o sprovođenju carinskih mjera za zaštitu prava intelektualne svojine* primjenjuje od 1. I 2014. Do kraja 2015. biće donijeta nova Uredba o postupanju carinskog organa s robom za koju postoji sumnja da povrjeđuje prava intelektualne svojine, koja će biti usklađena s Regulativom 608/2013. Novom Uredbom će se uskladiti i rok za odgovore od strane nosioca prava, u skladu s procedurom po službenoj dužnosti.

Kulturna dobra

Zakon o zaštiti kulturnih dobara i Pravilnik o bližim uslovima i načinu izdavanja odobrenja za privremeno iznošenje kulturnih dobara u inostranstvo uskladiće se s Regulativom Savjeta br. 116/2009, na način što će se otkloniti postojeća razlika između kulturnih dobara i umjetničkih djela. Takođe, shodno odredbama ove Regulative, izvršiće se kategorizacija kulturnih dobara u odnosu na vrijednost i starost predmetnog kulturnog dobra.

U dijelu koji se odnosi na proceduru izvoza i izgleda obrasca, kao i tehničkih uslova za izdavanje dozvole za izvoz i uvoz kulturnih dobara, izvršiće se usklađivanje s *Regulativom EK br. 1081/2012 za sprovođenje Regulative Savjeta br. 116/2009*.

Sve navedene izmjene izvršiće se do dana pristupanja Evropskoj uniji.

Kontrola gotovog novca na granici

Crnogorski pravni okvir koji reguliše kontrolu prenosa gotovog novca preko granice u velikoj mjeri je usklađen s pravnom tekovinom EU, odnosno s *Regulativom Evropskog parlamenta i Savjeta br. 1889/2005 o kontroli gotovog novca koji se unosi u Zajednicu ili iznosi iz Zajednice*.

Do kraja 2016. izvršiće se usklađivanje nacionalnog obrasca s EU obrascem za prijavljivanje gotovog novca kroz izmjenu Pravilnika o bližoj evidenciji o izvršenim kontrolama fizičkog unošenja i iznošenja sredstava plaćanja preko državne granice.

Do dana pristupanja EU izmijenice se odredbe Zakona o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom, u cilju propisivanja uslova za oduzimanje neprijavljene gotovine.

Prekursori za droge

Do kraja 2018. donijeće se izmjene i dopune Zakona o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci, kojim će se izvršiti usklađivanje sa:

- Regulativom Evropskog parlamenta i Savjeta br. 273/2004;
- Regulativom Savjeta br. 111/2005;
- Regulativom EK br. 1277/2005;
- *Regulativom EK br. 297/2009 o izmjeni Regulative 1277/2005 o utvrđivanju pravila za sprovođenje Regulative Evropskog parlamenta i Savjeta br. 273/2004 i Regulative Savjeta br. 111/2005;*
- *Regulativom EK br. 225/2011 o izmjeni Regulative 1277/2005 o utvrđivanju pravila za sprovođenje Regulative Evropskog parlamenta i Savjeta br. 273/2004 i Regulative Savjeta br. 111/2005.*

Planiranim izmjenama Zakona uskladiće se odredbe vezane za obavještenja prije izvoza (PEN) i obezbijediti praćenje supstanci koje se ne nalaze na listi kontrolisanih supstanci, a za koje postoji sumnja da se mogu zloupotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci. Takođe, unaprijediće se saradnja između nadležnih organa i hemijske industrije.

Spisak prekursora može da se mijenja, i to kako otkrivanjem novih prekursora, tako i promjenom njihove kategorizacije. Stoga zakon propisuje da spisak prekursora zbog jednostavnije i brže procedure objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“ donosi Ministarstvo zdravlja na predlog Agencije za lijekove i medicinska sredstva i Uprave policije.

Spisak prekursora utvrđuje se u skladu s ratifikovanim međunarodnim sporazumima, standardima i propisima Evropske unije i Konvencijom Ujedinjenih nacija protiv ilegalne trgovine opojnim drogama i psihotropnim supstancama iz 1988. godine.

Međusobna administrativna pomoć i međunarodna carinska saradnja

Prije pristupanja Evropskoj uniji Crna Gora će izvršiti provjeru međunarodnih sporazuma o carinskoj saradnji i ukoliko bude potrebno uskladiće ih s odredbama pravne tekovine.

Do kraja 2019. godine Crna Gora će ratifikovati Konvenciju o zajedničkom tranzitnom postupku (CTP) i Konvenciju o olakšicama u trgovini robom (SAD), dok će do dana pristupanja Evropskoj uniji ratifikovati Konvenciju o carinskom tretmanu zajedničkih kontejnera koji se koriste u međunarodnom prevozu. Takođe, Crna Gora će do dana

pristupanja EU izvršiti usklađivanje s rezervama koje je izjavila Evropska unija na anekse Konvencije o privremenom uvozu (A, B3, B5, C i E).

Crna Gora preduzima aktivnosti na pripremi za implementaciju Konvencije o uzajamnoj pomoći u carinskim pitanjima (Napulj II) i Odluke o upotrebi informacione tehnologije u carinske svrhe (CIS) kako bi nakon pristupanja EU, iste mogla primjenjivati².

Crna Gora će preduzeti aktivnosti kako bi od dana pristupanja EU koristila IT alate koje obezbjeđuje OLAF u skladu s *Regulativom Savjeta br. 515/97 o uzajamnoj pomoći upravnih tijela država članica i o saradnji pomenutih sa Evropskom komisijom radi osiguravanja pravilne primjene propisa o carinskim i poljoprivrednim pitanjima*. Pomenute aktivnosti odnose se na formiranje i korišćenje baza podataka za razmjenu podataka i informacija u oblasti carinskih istraga.

III b) Administrativni i operativni kapaciteti

Organizacija Uprave

Crna Gora vodi računa o činjenici da će s prvim danom pristupanja djelovi carinske linije Crne Gore postati eksterne granice Evropske unije, i da Uprava carina Crne Gore nakon pristupanja Evropskoj uniji mora osigurati kontrolu i upravljanje tim spoljnim granicama EU.

Do kraja 2014. godine biće donijete izmjene i dopune Zakona o carinskoj službi, kako bi se u skladu s novim ovlaštenjima i odgovornostima koje će danom pristupanja Evropskoj uniji preuzeti Uprava carina, povećala efikasnost rada Uprave carina, kako u pogledu većih ovlašćenja carinskih službenika tako i u pogledu mogućeg preuzimanja novih poslova u nadležnost Uprave.

Veće ovlašćenje carinskih službenika omogućiće bolje sprovođenje mjera carinskog nadzora i provjera u svrhu otkrivanja carinskih i drugih prekršaja, kao i kaznenih djela počinjenih kršenjem carinskih i drugih propisa čije je sprovođenje u nadležnosti Uprave carina.

Do kraja 2014. donijeće se nova Strategija obuka za zaposlene u Upravi carina koja će na inoviran način dati smjernice za stručna usavršavanja i dalju edukaciju u cilju dodatnog unapređenja osposobljenosti carinske službe. Jačanje administrativnih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih na spoljašnjim granicama, kvalitetna i pravovremena edukacija i obuka obezbjediće jednobraznu primjenu carinskih propisa i jačanje carinskih kontrola na spoljnim granicama.

Uprava carina će osigurati sve potrebne mehanizme kako bi se nacionalni i EU prihodi prikupljali, obračunavali, revidirali i kontrolisali na pravilan i transparentan način. Takođe, UC će obezbijediti svu potrebnu infrastrukturu i opremu koja će omogućiti kvalitetnu carinsku kontrolu na svim graničnim prijelazima, a sve u svrhu olakšavanja

² Vidjeti detaljnije u Pregovaračkoj poziciji za 24. poglavlje – Pravda sloboda i bezbjednost

prekograničnog prometa i trgovine, ali i prelaska putnika, uz istovremeno osiguravanje pravilnog prikupljanja prihoda i zaštite zdravlja i sigurnosti građana.

Budući da danom pristupanja granice ili dio granica Crne Gore mogu postati unutrašnje granice Evropske unije, Uprava carina će u saradnji s Ministarstvom finansija na vrijeme otpočeti aktivnosti oko zbrinjavanja mogućeg viška carinskih službenika na unutrašnjim granicama s Evropskom unijom.

Kompjuterizacija

Centralni informacioni sistem UC (CIS) se razvija u skladu s razvojem i modernizacijom Uprave carina, kako poslovno tako i tehnološki. Kako CIS pokriva većinu poslovnih procesa u Upravi carina, nužan je dalji konstantan razvoj i nadogradnja kako aplikativnih rješenja tako i sistemskog dijela. Dalji razvoj je definisan IT Strategijom Uprave carina (2014-2020) koja je razvijena i biće usvojena sredinom 2014. godine.

Uprava carina će obezbijediti da Zajednička komunikaciona mreža/Zajedničko sistemsko okruženje (eng. CCN/CSI), Novi kompjuterizovani tranzitni sistem (eng. NCTS), Integrisani sistem upravljanja tarifom (eng. ITMS) i Sistem kontrole kretanja akcizne robe (eng. EMCS) budu razvijeni i implementirani u postojeći informacioni sistem u skladu s ažuriranom IT strategijom koja obuhvata i Strategiju interoperabilnosti i interkonektivnosti informacionih sistema. Nadogradnja CIS UC sa sistemima Evropske unije će biti podržana kroz buduću tehničku i finansijsku podršku Evropske unije.

Sve faze testiranja aplikativnih rješenja NCTS-a i ITMS-a će biti sprovedene najkasnije šest mjeseci prije pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Uprava carina svake godine, na osnovu planiranih i pripremljenih projekata i poslova, planira potrebna finansijska sredstva u budžetu za narednu godinu. Uz budžetsku podršku, kao i podršku partnera iz EU, godišnje će se odvajati finansijska sredstva za planirana prilagođavanja IT sistema UC. To uključuje i podršku za informacionu implementaciju svih novih zakonskih rješenja čije će sprovođenje biti u nadležnosti Uprave carina.

Uprava carina će, prema planu implementacije svakog projekta iz područja interoperabilnosti i interkonektivnosti, osigurati kontinuirano prenošenje svih stečenih znanja na ostale carinske službenike, kroz Centar za obuke čije će formiranje biti jedan od prioriteta u Upravi carina.

Dalja tehnološka nadogradnja i unapređenja CIS-a obezbijediće korišćenje postojećeg servisno orijentisanog IT sistema za potrebe razmjene podataka s ostalim državnim institucijama i agencijama a istovremeno obezbijediti i efikasnu komunikaciju s poslovnim okruženjem.

Jačanjem administrativnih kapaciteta i stvaranjem svih potrebnih preduslova, obezbijediće se puna funkcionalnost svih projekata iz oblasti interoperabilnosti i interkonektivnosti kako prije tako i nakon pristupanja EU.

Uprava carina će aktivno pratiti i ažurirati svoju Poslovnu strategiju, Akcione planove i IT strategiju kako bi u toku pregovaranja s Evropskom unijom ispratila detaljan razvoj EU shodno MASPu (The Multi Annual Strategic Programme EU). Implementacija MASP u EU je zahtjevan proces i Crna Gora očekuju pomoć od EU za ove aktivnosti.

INTERNO